

**ВОДИЧ ЗА УПРАВЉАЊЕ ОПАСНИМ
МЕДИЦИНСКИМ ОТПАДОМ НА
ИНСТИТУТУ ЗА БИОЛОГИЈУ И ЕКОЛОГИЈУ
ПМФ-А У КРАГУЈЕВЦУ**

Водич за управљање ОПАСНИМ МЕДИЦИНСКИМ ОТПАДОМ садржи правила и препоруке о начину и поступцима управљања отпадом на Институту за биологију и екологију, Природно-математичког факултета, Универзитета у Крагујевцу. Циљеви овог водича су раздвајање, паковање, одлагање и обележавање, а самим тим и смањење количине отпада, који се ствара у лабораторијама за наставу и истраживања у Институту за биологију и екологију. На овај начин, правилним управљањем отпадом доприноси се заштити и унапређењу здравља како запослених у наведеној институцији тако и целокупне популације, као и заштити и очувању животне средине. Водич је у складу са домаћим законским регулативама, могућностима и потребама Института за биологију и екологију.

Водич за управљање отпадом на Институту за биологију и екологију ПМФ-а у Крагујевцу представља скуп мера које обухватају сакупљање, разврставање, паковање, обележавање, безбедно складиштење на месту настанка и транспорт медицинског отпада у установе референтне за третман медицинског отпада (Клинички центар Крагујевац у Крагујевцу). У лабораторијама Института за биологију и екологију за потребе наставе и истраживања користе се експерименталне животиње (жабе, пацови и бескичмењаци), хумана и анимална крв, ткива, органи и културе ћелијских линија. **Здраве, нетретиране животиње које су жртвоване (искоришћене) за потребе наставе и истраживања користе се за исхрану животиња у акваријуму „Крагујевац“, који је саставни део Института за биологију и екологију** Одредбе овог водича донете су на основу ПРАВИЛНИКА О УПРАВЉАЊУ МЕДИЦИНСКИМ ОТПАДОМ (Службени гласник РС, бр.78/2010) и не примењују се на управљање радиоактивним медицинским отпадом и другим врстама медицинског отпада, чије је управљање одређено посебним прописима.

Медицински отпад јесте отпад који настаје при пружању здравствених услуга (дијагностика, превенција, лечење и истраживање у области хумане и ветеринарске медицине), а који чини неопасан и опасан отпад дефинисан у Каталогу отпада, у складу са прописом којим се уређују категорије и класификације отпада.

КАТЕГОРИЈЕ МЕДИЦИНСКОГ ОТПАДА КОЈИ НАСТАЈЕ У ИНСТИТУТУ ЗА БИОЛОГИЈУ И ЕКОЛОГИЈУ ПМФ-А У КРАГУЈЕВЦУ

Категоризација медицинског отпада који настаје у Институту за биологију и екологију ПМФ-а у Крагујевцу базирана је на категоризацији Европског каталога отпада (*БЕЗБЕДНО УПРАВЉАЊЕ МЕДИЦИНСКИМ ОТПАДОМ, Национални водич за безбедно управљање медицинским отпадом, Министарство здравља Републике Србије, 2008*). Према Европском каталогу отпада, медицински отпад је заведен под бројем 18 00 00 са подскуповима.

На основу члана 4 *Правилника о управљању медицинским отпадом* (Службени гласник РС, бр.78/2010), у Институту за биологију и екологију се спроводи план управљања медицинским отпадом који садржи:

1. податке о врсти и пореклу отпада који се ствара,
2. токове кретања медицинског отпада унутар Института за биологију и екологију ПМФ-а у Крагујевцу,
3. обавезе и одговорности особља у поступку управљања медицинским отпадом, а које су ангажоване у раду лабораторија у Институту за биологију и екологију ПМФ-а у Крагујевцу,
4. оперативне процедуре управљања медицинским отпадом према врсти отпада,
5. распоред кеса и контејнера за одлагање медицинског отпада,
6. начине и услови складиштења,
7. обележавање и коначно одлагање отпада,
8. вођење и чување документације и евиденције.

Категоризација отпада који настаје у току наставе и истраживања у Институту за биологију и екологију

18	Отпад од здравствене заштите људи и животиња и/или с тим повезаног истраживања (изузев отпада из кухиња и ресторана који не долази од непосредне здравствене заштите)
18 01	Отпади из дијагностике или превенције болести људи
18 01 01	Оштри инструменти (изузев 18 01 03)
18 01 02	Делови тела и органи укључујући и кесе са крвљу и крвне продукте (изузев 18 01 03)
18 01 03	Отпади чије сакупљање и одлагање подлеже посебним захтевима због спречавања инфекције
18 01 06	Хемикалије које се састоје од или садрже опасне супстанце
18 01 07	Хемикалије другачије од оних наведених у 18 01 06
18 01 08	Цитотоксини и цитотоксични лекови
18 01 09	Лекови другачији од оних наведених у 18 01 08
18 02	Отпади од истраживања, дијагностике, третмана или превенције болести животиња Извод из Каталога отпада са описаним категоријама отпада
18 02 01	Оштри инструменти (изузев 18 02 02)
18 02 02	Отпади чије сакупљање и одлагање подлеже посебним захтевима због спречавања инфекције
18 02 03	отпади чије сакупљање и одлагање не подлеже посебним захтевима због спречавања инфекције
18 02 05	хемикалије које се састоје од опасних супстанци или их садрже

18 02 06	хемикалије другачије од оних наведених у 18 02 05
18 02 07	цитотоксини и цитотоксични лекови
18 02 08	лекови другачији од оних наведених у 18 02 07

Преузето из *Правилника о условима и начину разврставања, паковања и чувања секундарних сировина*, Службени гласник Републике Србије, бр. 55/2001)

САКУПЉАЊЕ, РАЗВРСТАВАЊЕ И ПАКОВАЊЕ МЕДИЦИНСКОГ ОТПАДА

На основу члана 7 *Правилника о управљању медицинским отпадом* (Службени гласник РС, бр.78/2010), отпад у Институту за биологију и екологију се на месту настанка разврстава и пакује на следећи начин:

1. комунални (кућни) отпад – у кесе црне боје,
2. оштри предмети – у контејнере жуте боје,
3. патоанатомски отпад – у кесе браон боје,
4. инфективни отпад у кесе жуте боје,
5. отпад загађен крвљу или телесним течностима – у контејнере жуте боје (или у дупле кесе сиве боје),
6. хемијски отпад – у контејнере црвене боје,
7. цитотоксични отпад и оштри предмети контаминирани цитотоксичним отпадом – у контејнере љубичасте боје,
8. фармацеутски отпад – у кесе или контејнере црвене боје,
9. течни отпад (крв, медијум, ћелијске културе) се пакује у непропусну амбалажу – у контејнере жуте боје.
 - Контејнери и кесе у којима се пакују оштри предмети и инфективни отпад пуне се највише до $\frac{3}{4}$, након чега се затварају и истовремено замењују новим кесама.
 - Једном затворене кесе не смеју се отварати.
 - Кесе и контејнери за паковање медицинског отпада постављају се на месту настанка отпада.
 - Особље ангажовано у раду лабораторија у Институту за биологију и екологију (асистенти, истраживачи, техничари и спремачице) дужно је да одложеном кесу одмах замени новом кесом.
 - Кесе и контејнери за одлагање медицинског отпада су домаће или иностране производње и набављају се од фирми KEFO, ALFATRADE и ProMedia.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ И ОЗНАЧАВАЊЕ МЕДИЦИНСКОГ ОТПАДА

Разврстани медицински отпад обележава се у складу са чланом 8 *Правилника о управљању медицинским отпадом* (Службени гласник РС, бр.78/2010).

На разврстан и упакован медицински отпад стављају се налепнице димензија 50 mm x 75 mm, које садрже следеће:

1. симбол за означавање отпада,
2. датум настанка отпада,
3. индексни број и назив врсте отпада према Каталогу отпада,
4. место настанка отпада (назив лабораторије),
5. количина отпада,
6. име лица које попуњава налепницу.

- Обележавање и означавање медицинског отпада врши се на налепницама које су дате у прилогу, а које су саставни део *Правилника о управљању медицинским отпадом* (Службени гласник РС, бр.78/2010).

СКЛАДИШТЕЊЕ И ТРАНСПОРТ МЕДИЦИНСКОГ ОТПАДА

На основу члана 11 *Правилника о управљању медицинским отпадом* (Службени гласник РС, бр.78/2010) разврстани и обележени медицински отпад складишти се на посебном месту предвиђеном за ту намену, које је означено натписом о намени простора, о забрани уласка неовлашћеним лицима и упозорењем о могућности угрожавања људи.

- Хемијски отпад различитог састава се складишти одвојено (Институт за хемију).

- На основу члана 12 *Правилника о управљању медицинским отпадом* (Службени гласник РС, бр.78/2010) инфективни, течни отпад (крв, медијум, ћелијске културе) и патоанатомски отпад (животиње – пацови, жабе и бескичмењаци) складиште се у расхладним коморама на стандардним температурама замрзавања.

Транспорт медицинског отпада унутар Института за биологију и екологију

На основу члана 9 *Правилника о управљању медицинским отпадом* (Службени гласник РС, бр.78/2010) разврстан и обележен медицински отпад се од места настанка (лабораторије) до простора за складиштење транспортује колицима или контејнерима који се користе искључиво за ту намену. Транспорт отпада од места настанка до простора за

складиштење врши се најмање једном дневно по утврђеној рути транспорта, а по завршеном раду у датој лабораторији. Колица или контејнери чисте се и дезинфикују по потреби, а најмање једном дневно.

Транспорт медицинског отпада од Института за биологију и екологију до Клиничког центра Крагујевац у Крагујевцу

На основу члана 10 *Правилника о управљању медицинским отпадом* (Службени гласник РС, бр.78/2010) разврстан, упакован обележен и складиштен медицински отпад сакупља се и транспортује специјалним возилима за транспорт медицинског отпада од Института за биологију и екологију, који не врши третман сопственог отпада, до оператера постројења за третман отпада (Клинички центар Крагујевац у Крагујевцу). Сакупљање и транспорт медицинског отпада врши се у складу са прописима о управљању отпадом и прописима о транспорту опасних материја.

- Медицински отпад се предаје лицу које је овлашћено од стране Клиничког центра Крагујевац у Крагујевцу за сакупљање и транспорт медицинског отпада.

ВОЂЕЊЕ И ЧУВАЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ И ЕВИДЕНЦИЈЕ

У складу са одредбама и прописима овог водича о настанку, разврставању, обележавању, складиштењу и предаји медицинског отпада овлашћеном лицу врши се евиденција од стране надлежних лица.

ПРИЛОГ ОБЕЛЕЖАВАЊЕ И ОЗНАЧАВАЊЕ МЕДИЦИНСКОГ ОТПАДА

ОПАСНОСТ! ОШТРИ ПРЕДМЕТИ	
Место настанка отпада:	Датум настанка отпада:
Количина отпада:	
Име лица које попуњава налепницу:	
Индексни број и назив врсте отпада према каталогу отпада дефинисаним посебним прописом:	
ОПАСНОСТ! ПАТОАНАТОМСКИ ОТПАД	
Место настанка отпада:	Датум настанка отпада:

Количина отпада:	
Име лица које попуњава налепницу:	
Индексни број и назив врсте отпада према каталогу отпада дефинисаним посебним прописом:	
ОПАСНОСТ! ИНФЕКТИВНИ ОТПАД	
Место настанка отпада:	Датум настанка отпада:
Количина отпада:	
Име лица које попуњава налепницу:	
Индексни број и назив врсте отпада према каталогу отпада дефинисаним посебним прописом:	
ОПАСНОСТ! ОСТАЛИ ОПАСАН ОТПАД	
Место настанка отпада:	Датум настанка отпада:
Количина отпада:	
Име лица које попуњава налепницу:	
Индексни број и назив врсте отпада према каталогу отпада дефинисаним посебним прописом:	
ОПАСНОСТ! ЦИТОТОКСИЧНИ ОТПАД	
Место настанка отпада:	Датум настанка отпада:
Количина отпада:	
Име лица које попуњава налепницу:	
Индексни број и назив врсте отпада према каталогу отпада дефинисаним посебним прописом:	

Водич сачинила
Др Наташа Ђорђевић
Институт за биологију и екологију, ПМФ Крагујевац